

- 1796 — 1798 Միքայէլ Զիգի.
 1798 — 1799 Յովհաննէս Դէօրէօզ (Թուրք).
 1799 — 1800 Գրիգոր Տանիէլ.
 1800 — 1801 Միքայէլ Զիգի.
 1801 — 1802 Յովհաննէս Դէօրէօզ.
 1802 — 1803 Միքայէլ Զիգի.
 1803 — 1804 Զաքարիա Զօգօրիաշ.
 1804 — 1805 Միքայէլ Զիգի.
 1805 — 1810 Ղազար Զիգի.
 1810 — 1813 Գրիգոր Տանիէլ.
 1813 — 1814 Եմերիկոս Տանիէլ.
 1814 — 1832 Գրիգոր Տանիէլ.
 1832 — 1839 Վարդան Լէնայէլ.
 1839 — 1850 Էդիսէոս Տանիէլ.
 1850 — 1851 Յովհաննէս Ֆօրգ.
 1851 — 1855 Յովսէփ Վօլֆ.
 1855 — 1860 Յովսէփ Պիլճ. *
 1860 — 1861 Ասատուածատուր Նուրիման.
 1861 — 1875 Յովհաննէս Գօրալօնի.
 1875 — 1877 Ղազարոս Զիգի.
 1877 — 1882 Գրիգոր Դօմբօշ.
 1882 — 1885 Յովսէփ Եօզէֆի.
 1885 — ցայսօր Վարդան Լէնայէլ, որ քաղաքագէտ խոհակա-
 նութեամբ կը կառավարէ քաղաքը: Ապագայ յաջորդաց լոյս կը մազթենք
 յերկնից, որ իրենց նախորդաց նման՝ օգտակար բլլան Արամեան սերնդոց,
 և արդարութեան կշիռքը չի մոռնան հաւասար գործածելու:

* 158 տարուան չրջանին մէջ 62 անգամ քաղաքագետի ընտրութիւն եղաւ յԵ-
 դիսարեթուպոլիս, և յիշեալ անձինքներէ մէկը միայն (1855-1860 Յովսէփ Պիլճ)
 օտարազգի էր, մէկալոնք ազգային:

Հ. Ն. Զիգի

ՆԻՔԷԼԻՆ ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԾՈՒԹԻՒՆԸ

Նիքէլը որ տասնեհինգ տարի առաջ՝ հազուագիւտ մետաղ
 մ'էր և հետեւաբար սուղ ալ, ներկայիս ճարտարագործութեան
 մէջ շատ աւելի կը գործածուի, Նոր Գալիտոնիոյ և Գանատայի
 հանքերը գտնուելէն և գինը զգալի կերպով ցածնալէն վերջը:

Ուստի անօգուտ չի թուիր մեզ այս նկատմամբ քանի մը ծանօթութիւն տալ մեր ընթերցողաց, քաղելով զայնս վերջերս 'ի Բարիզ հրատարակուած գրքուկէ մը՝ յորում կը նկարագրուի այս մետաղին ճարտարագործութեան մէջ ունեցած զարգացումն և յառաջդիմութիւնը և նորա գլխաւոր հանքերը:

Ճիշդ ըսելով դեռ երկու երկիր կայ միայն որ այս մետաղը մեզ կը մատակարարեն մեծ քանակութեամբ. Նոր Գալետոնիա և Գանատա. սակայն ուրիշ ահագին ծանօթ մթերանոցներ կան այլևայլ տեղեր՝ որոնք դեռ չեն շահագործուած. ասոնց մէջ նախ և առաջ պէտք ենք յիշատակել Ուրալի կողմերը՝ ուր այս մետաղը կրկին ձևով կը գտնուի. կամ իբրև ջրատեղալ դաւարգատ մազնէսիոյ և կամ իբրև ծծմբուտ (Solfuro). կը գտնուի դարձեալ ոչինչ քանակութեամբ 'ի Սարդենիա, 'ի Սպանիա և վերջին ա. տեղներս նաև 'ի Եիրանովալ և 'ի Քիլի: Սակայն տեղական պարագայից և փոխադրութեանց դժուարութեան պատճառաւ՝ առ այժմ՝ այս տեղեաց արդիւնաբերութիւնն չնչին է:

Ինչպէս ամենուն յայտնի է՝ զուտ նիքէլը համեմատութեամբ իւր յարազօղներուն շատ քիչ կը գործածուի. այս բաղադրութեանց գլխաւորն է խառնուրդն $20\frac{0}{10}$ նիքելի և $80\frac{0}{10}$ պղնձոյ. այս յարազօղն սպիտակ մետաղաց մէջ ամենէն աւելի ուսումնասիրուեցաւ և գործածուեցաւ. վասն զի գրեթէ եւրոպական ամէն պետութիւնք իրենց նորանոր հրանօթոց ոււմբերուն պատեանը ասկէ կը զինեն: Կը գործածուի դարձեալ պղնձոյ տեղ՝ շոգեկառաց հնոցներու շինութեան մէջ. փոխանակ արծթի կը գործածուի սեղանոյ հարկաւոր առարկայից, պատառաքաղներու շինութեան համար և մասնաւոր տեսակ մը արծաթեայ անօթներ և այլ մանր առարկայներ կը շինուին որ կը կոչուին Ալփինիտի կամ Քրիսթոփլի արծաթեղէնք: Միայն այսպիսի պիտոյից համար՝ տարուէ տարի հարիւրաւոր տակառաչափ այս յարազօղէն կը գործածեն. շինութեան կեդրոնն է 'ի Փենսիլվանիա վազրը. պրերի ձորահովիտը, որ օժտեալ է բազմաթիւ ջրոյ հոսանք և փոքրիկ ջրվիժօք և փորձ և ճարտար գործաւորք:

Սակայն նիքէլի ամենէն աւելի դրական գործածութիւնն է դրամոց շինութիւնը, փոխանակ պղնձոյ, մանաւանդ յԱմերիկա. կը դնենք հոս այն պետութեանց ցանկը որ այս դրամը կը գործածեն և սկզբնաւորութեան տարին.

Միացեալ-Նահանգք	1853, 1864, 1869, 1874 և այլն
Զուիցերի	1858, 1874, 1884, 1883, 1889
Պելճիա	1864, 1862, 1863
Գոսդա-Ռիգա	1867

Փերու	1863, 1864
Հոնտուրաս	1869, 1870
Ճիամաիքա	1871
Պրազիլ	1871
Քիլի	1871
Գերմանիա	1874, 1876, 1888
Գոլումպիա	1874
Ճարոն	1875
Վենէցուէլա	1876, 1886
Մեքսիկո	1882
Սերպիա	1883
Էքուադոր	1884
Պուկարիա	1887
Ռումէնիա	1891
Արժանդին	1891

Կոխուած դրամոց մեծ մասը 10 և 20 հարիւրչէից կտորներ են, իսկ յԱմերիկա՝ պատերազմական նաւուց համար՝ տեսակ մը նիքելապատ պողպատ կը գործածեն որ ցարդ փորձուածներէն ամենէն աւելի դիմացկուն՝ և զօրաւորն է։ Նիքէլի արտադրութիւնն մինչև ց1878 յորում Նոր Գալետոնիոյ հանքերը գտնուեցան՝ գրեթէ մի և նոյն մնաց. նոյն ժամանակ բովանդակ աշխարհի վրայ՝ գրեթէ 400 տակառաչափ կ'արտածուէր. իսկ 1880է վերջը՝ թիւը բարձրացաւ 1200 տակ. և 1884ին 2000 տակ։

Գանատայի նորագիւտ (1888) հանքերը՝ արագ զարգացումն ունեցան, մանաւանդ որ թէ՛ տեղափոխութիւնն և թէ՛ աշխատութիւնն շատ աւելի դիւրին է քան 'ի Նոր Գալետոնիա, որոյ արտադրութիւնն 1887ին 2600 տակու. էր. իսկ Գանատա իւրաքանչիւր տարի 4500—5000 տակու. կ'արտադրէ. և քիչ ատենէն յուսալի է որ երկուց երկրաց արտադրութիւնն հասնի 10.000 տակառաչափի։

Իսկ Նիքէլի գինն բնականաբար շատ փոփոխութիւններ կրեց. 1876ին (մաքուր զուտ մետաղին վրայ է խօսքերնիս) մի հազարակրամ կ'արժէր 18 Փրանք. քիչ վերջը գինը շուտով իջաւ 'ի 10 և յետոյ մինչև 'ի 6 Փր. 1883ին 4 Փր. և ցարդ նոյն գնով կը վաճառուի։